

(/)

🏠 (/)

> Forhistorisk tid, antikken, arkæologi ([http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12)

12)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Pompeji. Livet i en romersk by

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/oem-kloster>)

Pompeji. Livet i en romersk by

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 1729

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-by)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-by](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-by)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-by)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-by](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-by)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-by&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-by&title=)

[by&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/pompeji-livet-i-en-romersk-by&title=))

Mary Beard

Pompeji: Livet i en romersk by

Gads Forlag, 448 sider, illustreret i s/h og farve, indbundet. 349,95 kr.

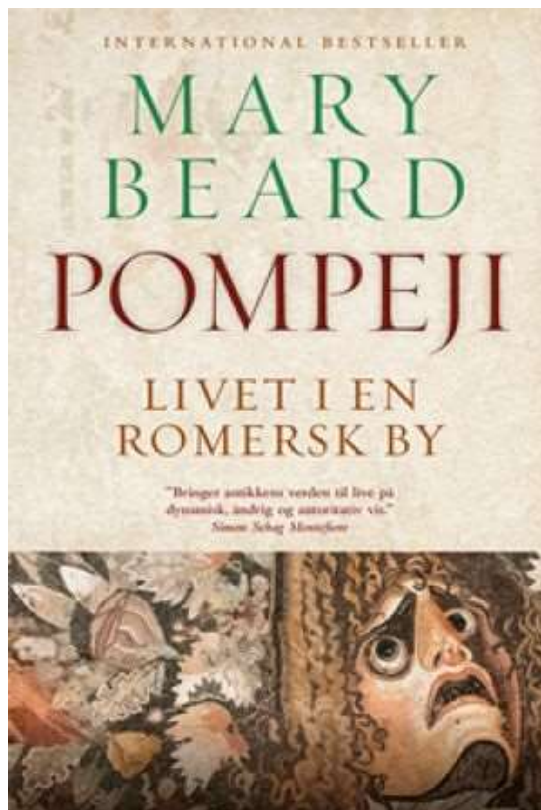
Af Tønnes Bekker-Nielsen, lektor, dr.phil., Syddansk Universitet

Middelhavsområdet rummer hundredevis af udgravede romerske byer: tavse vidnesbyrd om et imperium, der i sin storhedstid strakte sig fra Skotland til Sahara. Alligevel befinder Pompeji sig sammen med nabobyen Herculaneum i en klasse for sig. Det gælder ikke kun den rigdom af informationer, som arkæologer og epigrafikere har kunnet udtrække af de to byers ruiner, hvor nogle kildetyper – fx graffiti på husmurene – er bevaret i et omfang, der ikke kendes andetsteds. Det gælder også den særlige fascination, der knytter sig til deres undergang ved Vesuvus udbrud i efteråret 79 e.Kr., hvor mange af indbyggerne blev begravet under aske, pimpsten eller mudder fra vulkanen og i dag møder os som skeletter eller som gipsafstøbninger af de hulrum, deres kroppe har efterladt i askelaget. Katastrofen er ikke kun dokumenteret gennem mere end 200 års udgravninger i Vesuvbyerne, men også beskrevet af et øjenvidne, den romerske senator Plinius "den yngre", der som teenager overværede vulkanudbruddet fra vinduerne i sin onkels tjenestebolig på flådebasen ved Misenum. Onklen var flådechef og omkom under redningsaktionen.

Mary Beard (født 1955) er professor i antikkens historie ved universitet i Cambridge med et omfattende forfatterskab bag sig. Modsat mange yngre britiske kolleger har hun ikke kun publiceret for sine fagfæller i videnskabelige monografier og tidsskrifter, men også taget sig tid til at skrive bøger henvendt til et bredere publikum, for eksempel den store Rom-historie SPQR (2015, dansk udgave 2018).

Som bogens undertitel angiver, er det ikke Pompejis dramatiske undergang, der er i centrum, men det liv, der udspillede sig i byen gennem årene forinden. Og i bogens prolog, "Et afbrudt liv" (s. 9-39) understreges det, at Pompeji ikke – som nogle forestiller sig – blev udslettet på et kort øjeblik og fastfrosset i en tidslomme. Forud for det store udbrud havde indbyggerne oplevet mindre jordskælv, og pompejanerne havde timer, måske dage til at overveje, om de skulle flygte fra byen eller forblive i deres huse. Og da først vulkanen var faldet til ro igen, vendte nogle af de overlevende hjem for at søge efter deres ejendele under laget af aske og pimpsten, mens andre gennemgravede de herreløse huse på jagt efter værdigenstande.

"Livet i en gammel by" (s. 40-73) opridses Pompejis lange forhistorie og indledes med et formidlingsgreb, der er gennemgående i hele bogen: Beard tager udgangspunkt i en håndgribelig genstand – i dette tilfælde en lille og tilsyneladende ret ubetydelig etruskisk søjle – og viser os, hvordan historikeren eller arkæologen anskuer den, analyserer den, forsøger at udtrække genstandens livshistorie og sætte den ind i dens kontekst. Hun inviterer bogens læser ind i sit forskerværksted, hvor læseren kan følge, hvordan Beard vender og drejer hvert enkelt fragment af oldtidens Pompeji, betragter det fra alle sider og nøje overvejer, hvordan det kan fortolkes – herunder påpeger risikoen for overfortolkninger. Ofte forholder hun sig kritisk over for andre, navnlig italienske, Pompeji-forskere udlægninger, der karakteriseres som "fantasifulde" eller "spekulationer". Hun gør sig også umage med at fremhæve de tilfælde, hvor der kan lægges mere end én fortolkning ned over en tekst, en bygning, et vægmaleri eller en genstand, og at dét, der i guidebøgerne fremstår som fakta, ofte kun er den mest sandsynlige af en række muligheder.

Hånd i hand med forfatteren føres læseren i de følgende, tematisk disponerede, kapitler gennem mange sider af livet i Pompeji: livet på gaden (s. 74-108) og i husene (s. 109-137); håndværk og handel (s. 158-240), kommunalpolitik (s. 241-277), fritidsforhold (s. 278-352) og religion (s. 353-393). Overalt har man fornemmelsen af at være til stede, når Beard udforsker byens kringelkroge, stopper op et sted og giver sig til at forklare og fortælle. Men Pompeji er en stor by, så det bliver en lang vandring, hvor de gentagne variationer over de samme to temaer – at Beards kolleger tager fejl, og at intet kan siges med sikkerhed – kan komme til at virke en anelse trættende. Turen slutter på gravpladserne udenfor bymuren ("De dødes by", s. 394-399). Herefter følger nogle praktiske råd til den læser, der vil opleve Pompeji på egen hånd (s. 399-402).

Inden billedfortegnelsen og registrene, der afslutter bogen, finder man forslag til "Videre læsning" (s. 403-426). Litteraturforslagene på de første par sider henvender sig til den almindeligt interesserede besøgende i Pompeji, de følgende mange sider til dem, der har en særlig faglig interesse i Pompejis historie. De vil hurtigt opdage, at litteraturlisten er forældet. De seneste publikationer, der henvises til, udkom i 2007 – altså for tretten år siden; derfor savnes for eksempel Vincent Huninks vidunderlige antologi af pompejanernes skriblerier på husmure og lokumsvægge (Oh happy place! Pompeii in 1000 graffiti, 2014). Her burde forlaget have truffet et klart valg: enten at føre litteraturlisten up-to-date eller at udelade den på nær de første par sider.

Man mærker, at den danske oversætter (Anders Nygaard) har gjort sig umage for at holde sig tæt op ad den engelske originaltekst, hvad der nogle steder leder over i sproglige konstruktioner af typen "specialisterne gestikulerer til tider af dette problem" (s. 179). Til gengæld oversættes nogle af de latinske graffiti, der citeres i bogen, meget frit – gendigtet som små to-linjede vers med enderim (hvilket romerne ikke brugte).

Typografi og papir er læsevenlige, og farveplancherne står knivskarpt. Det samme kan ikke siges om alle de sort/hvide illustrationer, og figur 77 er tilsyneladende vendt på hovedet. Sådanne småting ændrer dog ikke ved det samlede indtryk af en god læseoplevelse – og en god julegave til den, der interesserer sig for romernes dagligliv og kulturhistorie.

[Historie-online.dk, den 16. december 2020]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/oem-kloster>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

OLDTIDSSAGAERNE. BIND 1 OG BIND 2

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/oldtidssagaerne-bind-1-og-bind-2>) (<http://www.historie-online.dk/boger/rigets-runer>)

RIGETS RUNER

DE FØRSTE OG DE STØRSTE FUND